

**ІНСТИТУТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ МІКРОБІОЛОГІЇ ТА
АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ**

«УХВАЛЕНО»

Вченою радою Інституту
сітьськогосподарської мікробіології та
агропромислового виробництва НААН
Протокол № 12 від 20.12.2018

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту
сітьськогосподарської мікробіології та
агропромислового виробництва НААН

ВВЕДЕНО В ДІЮ:

Наказом директора ІСМАВ НААН
від 28 грудня 2018 р. № 40-п

В.В.Волкогон

28.12.2018

ПОЛОЖЕННЯ

**про внутрішню систему забезпечення якості освіти
Інституту сільськогосподарської мікробіології та
агропромислового виробництва НААН**

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти ІСМАВ НААН (далі – Положення) розроблено на підставі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», в основу покладені Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG).

Метою внутрішньої системи забезпечення якості освіти в Інституті є досягнення позитивної динаміки якості підготовки здобувачів вищої освіти шляхом забезпечення відповідності освітньої діяльності вимогам державних освітніх стандартів та потребам зацікавлених сторін.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; оцінювання здобувачів, наукових і науково-педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті Інституту, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів, за кожною освітньою програмою;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників наукової установи і здобувачів;
- інших процедур і заходів.

1. Принципи, на яких ґрунтується система внутрішнього забезпечення якості освіти ІСМАВ НААН:

- відповідності європейським та національним стандартам якості вищої освіти;
- автономії вищого навчального закладу, який несе відповідальність за забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- процесного підходу;
- здійснення моніторингу якості;

- системного підходу, який передбачає управління якістю на всіх стадіях освітнього процесу;
- постійного підвищення якості;
- залучення здобувачів вищої освіти (далі – здобувачів), роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості;
- відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості.

2. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм

2.1. Механізм розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм в ІСМАВ НААН регулюється Положенням про освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії в Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН.

2.1. Освітньо-наукова програма розробляється відповідно затверджених у встановленому порядку стандартів вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти; за їх відсутності - відповідно до Національної рамки кваліфікацій.

2.3. Перегляд освітніх програм відбувається за результатами їхнього постійного моніторингу.

2.3. Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формулюються, як у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, здобувачами, випускниками та роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку спеціальностей та потреб суспільства.

2.4. Відповідальними за моніторинг і перегляд відповідних освітніх програм є: гарант освітньо-наукової програми, група забезпечення спеціальності, заступник директора з наукової роботи, Вчена рада Інституту.

2.5. За результатами моніторингу та перегляду освітніх програм у разі необхідності відбувається їх доопрацювання.

3. Оцінювання здобувачів та оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті Інституту.

Система оцінювання знань здобувачів включає вхідний, поточний, підсумковий контроль знань та атестацію здобувачів.

3.1. Якість набору в аспірантуру забезпечується за рахунок:

- профорієнтаційної роботи серед випускників ВНЗ;
- співробітництва із роботодавцями з питань профорієнтаційної роботи;
- організованої роботи приймальної комісії.

Відповідальні за впровадження та формування якісного контингенту здобувачів: наукові лабораторії, завідувачка аспірантурою, заступник директора з наукової роботи, приймальна комісія.

Показники: конкурс за спеціальністю, рівень роботи приймальної комісії, рівень початкових знань здобувачів.

3.2. Оцінювання знань здобувачів здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу при підготовці здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні – доктора філософії в ІСМАВ НААН та Положення про іспити та заліки при підготовці здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні – доктора філософії в ІСМАВ НААН.

Оцінювання результатів навчання здобувачів в Інституті здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою. Академічні досягнення аспіранта (здобувача) визначають за 100-бальною інституційною шкалою оцінювання.

Критерії оцінювання знань та вмінь здобувача за результатами підсумкового контролю (вивчення навчальної дисципліни):

– аспірантам, які повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати відповіді на всі питання курсу, опанували рекомендовані джерела, виставляють оцінку **90-100**;

– аспірантам, які оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустили неточності, ставлять оцінку **82-89**;

– аспірантам, які в основному оволоділи програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускають несуттєві помилки, ставлять оцінку **75-81**;

– аспірантам, які показали задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні й при відповідях допускають помилки, ставлять оцінку **66-74**;

– аспірантам, які виявили мінімально достатній рівень знань з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчили основні терміни дисципліни та орієнтуються в матеріалі базового підручника, ставлять оцінку **60-65**.

– аспірантам, які за результатами вивчення дисципліни отримали незадовільні оцінки **0-59**, повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і повторно перескласти підсумковий контроль.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
66 - 74	D	задовільно	
60 - 65	E		
0 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

Поточний контроль проводиться на семінарському, практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки аспірантів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Поточний контроль може проводитись у формі: усного, письмового або письмово-усного експрес-контролю чи комп'ютерного тестування, захисту лабораторних робіт, оцінювання виступів на семінарських заняттях, ділових чи імітаційних ігор тощо, як під час навчальних занять, так і самостійної роботи. Форми поточного контролю аспірантів (здобувачів) з навчальної дисципліни, зокрема перелік обов'язкових індивідуальних робіт, та критерії їх оцінювання визначає робоча програма навчальної дисципліни.

Бали, отримані аспірантами за результатами поточного контролю з дисципліни, науково-педагогічний працівник оголошує на кожному практичному (семінарському) занятті.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання аспірантів за семестр, що здійснюється в Інституті у формі заліку або екзамену.

Екзамени та заліки мають право відвідувати та перевіряти директор Інституту, заступник директора з наукової роботи, начальник відділу сільськогосподарської мікробіології.

Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії, який не склав іспит (отримав менше, ніж 25 балів) чи залік (отримав менше, ніж 60 балів) із навчальних дисциплін, які (відповідно до навчального плану) викладалися у семестрі, що завершується, тобто за наявності академічної заборгованості не допускається до проходження атестації (звітування за результатами підготовки в поточному семестрі).

Порядок складання та апеляція результатів підсумкового контролю регламентується Положенням про іспити та заліки.

3.3. Атестація здобувачів – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Підсумкова атестація здійснюється за двома напрямками:

- оцінювання рівня теоретичної та практичної фахової підготовки;
- встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії.

Оцінювання рівня теоретичної фахової підготовки передбачає складання комплексного підсумкового іспиту за спеціальністю відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю. Комплексний екзамен дає можливість встановити рівень теоретичної та практичної фахової підготовки аспіранта.

Нормативною формою підсумкової атестації є прилюдний захист результатів науково-дослідної роботи, які представлені у вигляді дисертації. Він дозволяє встановити відповідність рівня науково-дослідницької підготовки аспіранта та вимог, що висуваються до доктора філософії. На дисертаційну роботу доктора філософії покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності пошукача ступеня доктора філософії розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. Вона являє собою результат самостійної наукової роботи аспіранта та має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

Атестація здобувачів здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу при підготовці здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні – доктора філософії в ІСМАВ НААН, Положення про іспити та заліки при підготовці здобувачів вищої освіти на III освітньо-науковому рівні – доктора філософії в ІСМАВ НААН, Положення про порядок захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії

в разових спеціалізованих вчених радах Інституту сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН.

3.4. Кадрові вимоги щодо забезпечення провадження освітньої діяльності для третього (освітньо-наукового) рівня (доктор філософії): кадровий склад закладу освіти (науки) повинен включати з розрахунку на кожних два здобувачі освітнього ступеня доктора філософії одного викладача, який має науковий ступінь та/або вчене звання, а також кваліфікацію відповідно до спеціальності, підтверджену науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими у пункті 30 Ліцензійних умов.

3.5. Складовою моніторингу якості освіти й оцінювання роботи науково-педагогічних працівників є соціологічні опитування здобувачів і випускників.

4. Забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників

4.1. Забезпечення підвищення кваліфікації регламентується Положенням про підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних працівників ІСМАВ НААН у провідних підприємствах, організаціях, установах та навчальних закладах України.

4.2. Підвищення кваліфікації НПП здійснюється за такими видами:

– довгострокове підвищення кваліфікації в ННІ ПО (108 годин – з видачею посвідчення про підвищення кваліфікації);

– стажування на виробництві (підприємствах, організаціях, установах) (144 години – з видачею посвідчення про підвищення кваліфікації);

– короткострокове підвищення кваліфікації (семінари, семінари-практикуми, семінари-наради, семінари-тренінги, тренінги, вебінари, "круглі столи" тощо – не менше 24 годин, з видачею довідки, сертифікату).

4.3. Підвищення кваліфікації НПП здійснюється відповідно до затвердженого заступником директора формами навчання. Форми навчання визначаються Відділом сільськогосподарської мікробіології Інституту залежно від потреби, і спрямовуються на підвищення якості організації освітнього процесу.

Підвищення кваліфікації здійснюється в установах, організаціях та на підприємствах за відповідно затвердженими планами.

4.4. Організація підвищення кваліфікації НПП здійснюється кадровою службою Інституту, яка:

- завчасно інформує НПП, інші структурні підрозділи про організаційно-виконавчі та програми підвищення кваліфікації чи стажування;
- розміщує відповідну інформацію на інформаційних стендах, офіційному веб-сайті;
- спільно з завідуючими лабораторій веде облік працівників, які мають пройти підвищення кваліфікації;
- здійснює інші організаційні заходи щодо підвищення кваліфікації НПП.

НПП, які відповідно до плану-графіка будуть проходити підвищення кваліфікації, подають заяву на ім'я директора про направлення на підвищення кваліфікації чи стажування;

- направлення на підвищення кваліфікації НПП;
- індивідуальний план підвищення кваліфікації за формою, що містить інформацію про мету, завдання, строк, зміст навчання, очікувані результати.

Направлення та зарахування на підвищення кваліфікації здійснюється за наказом директора Інституту.

4.5. НПП за результатами виконання програми підвищення кваліфікації складають звіт за визначеною Положенням формою, який затверджується керівником організації-виконавця.

Копії документа про підвищення кваліфікації подаються вченому секретарю. Вони зберігаються в лабораторіях та в особовій справі НПП і використовуються для підготовки звіту про проведену роботу за результатами атестаційного періоду, підготовки ліцензійних та акредитаційних справ тощо.

4.6. Результати підвищення кваліфікації та проходження стажування згідно п. 5 статті 60 "Післядипломна освіта, підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників" Закону України "Про вищу освіту" враховуються під час обрання на посаду за конкурсом чи укладення трудового договору з НПП, при проведенні чергової атестації, встановленні надбавок, поданні на почесні звання.

5. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою та наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом

Передбачає:

- забезпечення фізичними ресурсами, що сприяють навчанню студентів з різними потребами (бібліотеки, навчальне обладнання, інформаційно-технологічна інфраструктура тощо);
- підтримку здобувачів вищої освіти з боку наукових керівників та інших консультантів;
- загальнодоступність усіх ресурсів та їхню відповідність зазначеним цілям;
- забезпечення інформованості студентів про наявність відповідних послуг.

Забезпечення необхідними ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів в Інституті відповідає ліцензійним та акредитаційним вимогам.

Матеріально-технічна база Інституту повністю пристосована для підготовки докторів філософії.

Освітній процес здійснюється в трьох корпусах, забезпеченість складає 100%. Заняття за розкладом проводяться в аудиторіях, лабораторіях. Лабораторії Інституту оснащені необхідним для проведення досліджень за відповідними темами дисертаційних робіт обладнанням: електронний мікроскоп, сучасні оптичні мікроскопи, хроматографи, центрифуги, автоклави, РН-метри, фотоелектрокалориметри, термостати та ін.

Є вегетаційні будиночки для проведення досліджень та полігон для проведення польових дослідів.

Кожному аспірантові призначається вченою радою науковий керівник із числа провідних науковців Інституту, який несе відповідальність за якість проведених досліджень та підготовку дисертаційної роботи.

Організація практичної підготовки здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ІСМАВ НААН. Мета практичної підготовки – набуття аспірантами професійних компетентностей для подальшого їх використання в реальних виробничих умовах. Зміст і послідовність проходження практики визначається навчальним планом.

Освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою та періодикою на паперових носіях завдяки фондам бібліотеки Інституту, видавничій діяльності Інституту, Веб-сайту Інституту.

В Інституті створено умови для доступу до інтернет, безкоштовний доступ до зарубіжних баз періодики SCOPUS.

На офіційному веб-сайті Інституту розміщено інформацію про навчально-методичне та інформаційне забезпечення освітньої діяльності за науково-освітньою програмою ступеня вищої освіти доктора філософії.

Оцінювання рівня забезпечення ресурсами освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти в Інституті здійснюється шляхом соціологічних опитувань аспірантів, проведення щорічного аналізу відповідними структурами.

6. Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації

6.1. Публічність інформації про діяльність Інституту забезпечується відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», наказу Міністерства освіти і науки України від 19.02.2015 р. №166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів».

6.2. На офіційному сайті Інституту розміщується інформація, яка підлягає обов'язковому оприлюдненню.

Забезпечення якості освітньої діяльності у контексті публічності діяльності Інституту передбачає:

- відкритість, доступність та прозорість інформації про заклад, його освітню та наукову діяльність (сайт Інституту);
- відкритий і прозорий інформаційний супровід вступної кампанії;
- наявність інформаційного пакету Інституту, забезпечення щорічного його оновлення та доступності для громадян України та іноземних громадян;
- підсумкову атестацію випускників та присвоєні кваліфікації;
- відкритість та доступність інформації про конкурсний відбір претендентів на заміщення вакантних посад НПП;
- відкритість та доступність інформації щодо нормативно-правового регулювання освітньої діяльності Інституту;
- відкритість та доступність інформації про фінансово-господарську діяльність Інституту.

7. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти

Регламентується Положенням про академічну доброчесність

7.1. Система запобігання та виявлення академічного плагіату спрямована на запобігання та виявлення таких різновидів плагіату:

- академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- само плагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- фабрикація - вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, само плагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів вищої освіти.

7.2. Перевірці на академічний плагіат підлягають:

- монографії, навчальні посібники та інші роботи, що вимагають рекомендації вченої ради Інституту до видання. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють завідувачі лабораторій;

- рукописи статей, що надходять до редакцій збірників наукових фахових видань, організацію перевірки яких здійснюють заступники головного редактора або відповідальні секретарі збірників наукових фахових видань. Контроль за виконанням перевірки здійснює головний редактор;

- рукописи тез доповідей, що надходять до оргкомітетів заходів наукового та науково-методичного спрямування (конференцій, семінарів). Організацію перевірки здійснюють головні редактори (заступники головного редактора або відповідальні секретарі) збірників тез доповідей та керівники структурних підрозділів, які організують відповідні заходи;

- дисертаційні роботи та автореферати. Організацію перевірки здійснюють голови спеціалізованих рад.

7.3. Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт для розгляду спеціалізованою радою, редакційною колегією або науковою лабораторією.

Перевірку наукових праць, у тому числі дисертаційних досліджень, за відповідним дорученням здійснюють:

- експертні комісії спеціалізованих вчених рад;
- відповідальні секретарі збірників наукових фахових видань та оргкомітетів конференцій;
- відповідальні особи з числа висококваліфікованих співробітників лабораторій, які призначаються за дорученням завідувача лабораторії.

Для технічної підтримки перевірки наукових, науково-методичних, магістерських та навчальних робіт на наявність академічного плагіату на офіційному веб-сайті Інституту можуть розміщуватися посилання на відповідні сервіси.

7.4. Запобігання порушень академічної доброчесності в Інституті здійснюється шляхом:

- інформування учасників освітнього процесу про необхідність дотримання норм та правил академічної доброчесності, професійної етики;
- розповсюдження методичних та інших матеріалів;
- проведення семінарів з учасниками освітнього процесу з питань методики підготовки наукових робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;
- ознайомлення учасників освітнього процесу з цим Положенням;
- посилення контролю завідувачів наукових лабораторій, наукових керівників дисертаційних робіт, членів спецрад за правильним оформленням посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;
- перевірка дисертаційних робіт на наявність академічного плагіату;
- експертна оцінка та (або) технічна перевірка за допомогою спеціалізованих програмно-технічних засобів щодо наявності академічного плагіату в підготовлених до захисту дисертаційних дослідженнях;
- розміщення цього Положення про академічну доброчесність та інших документів щодо запобігання порушень академічної доброчесності на офіційному сайті Інституту.

7.5. За порушення академічної доброчесності наукові співробітники Інституту можуть бути притягнені до моральної, дисциплінарної, адміністративної, кримінальної відповідальності відповідно до нормативних і розпорядчих документів установи, норм законодавства України, у тому числі таких як:

- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;

- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади.

7.6. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти на III освітньо-науковому рівні – доктора філософії можуть бути застосовано такі види заходів впливу:

- академічні (незарахування роботи; повторне проходження оцінювання; повторне проходження навчального курсу);

- дисциплінарні (догана, письмове попередження, відрахування з аспірантури) та ін.

- у разі виявлення академічного плагіату в дисертації на здобуття наукового ступеню, така дисертація знімається із захисту незалежно від стадії розгляду без права повторного захисту.

8. Складовою системи моніторингу якості освітньої діяльності є робота Ради молодих учених, яка бере участь: в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу, науково-дослідної роботи; у заходах (процесах) щодо забезпечення якості вищої освіти; в захисті прав та інтересів здобувачів; у внесенні пропозицій щодо змісту навчальних планів і програм; у внесенні пропозицій щодо розвитку матеріальної бази Інституту.

Прикінцеві положення

Це Положення вводиться в дію з наступного дня після його затвердження директором.

Зміни та доповнення до цього Положення можуть вноситися за ухвалою Вченої ради Інституту і вводитися в дію наказом директора.

Відповідальність за актуалізацію цього Положення та контроль за його виконанням несуть посадові особи Інституту відповідно до їхніх функціональних обов'язків.